

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ס העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת כי תשא

אור

חכם לב היינו מבקש חכמה ומחזיק תורה:

פרשת תצוה פרק כז (ג) ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתי רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנול: פרשת כי תשא פרק לא (ו) ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן אחיסמך למטה דן ובלב כל חכמים לב נתתי חכמה ועשו את כל אשר צויתך: כתוב בשמות בפרשת ויקהל בפרק לו (א) ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב אשר נתן יקוק חכמה ותבונה בהמה לדעת לעשות את כל מלאכת עבודת הקדש לכל אשר צוה יקוק: (ב) ויקרא משה אל בצלאל ואל אהליאב ואל כל איש חכם לב אשר נתן יקוק חכמה בלבם כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה לעשות אתה: משלי פרק י (ח) חכם לב יקח מצות ואויל שפתים ללבט: ודרשו חז"ל במסכת ברכות דף נה ע"א אמר רבי יוחנן אין הקדוש ברוך הוא נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה, שנאמר [דניאל ב'] יהב חכמתא לחכימין ומנדעא לידעי בינה. שמע רב תחליפא בר מערבא ואמרה קמיה דרבי אבהו, אמר ליה אתון מהתם מתניתו לה, אן מהכא מתנין לה דכתיב [שמות ל"א] ובלב כל חכם לב נתתי חכמה.

שאלות בפרשה:

א: ויש להקשות לכאורה הרי צריך להיות הפוך שהשי"ת יתן חכמה לטפשים ולא לחכמים? ב: ועוד צריך ביאור מדוע כתוב חכם לב וכי חכמה היא בלב והרי החכמה מקום משכנה בשכל? ג: וכן מצינו במסכת אבות פרק ד מ"א: בן זומא אומר איזהו חכם הלומד מכל אדם שנאמר (תהלים קי"ט) מכל מלמדי השכלתי, הרי אדרבא החכם מלמד ואינו נצרך ללמוד מכל אדם?

ביאור האגרא דכלה מהו חכם לב שידע את לב התורמים:

וכתב האגרא דכלה שמות פרשת ויקהל וכל חכם לב בכס יבואו ויעשו וכו'. הוה ליה למימר וכל חכם לב שבכס, או אשר בכס, כידוע מדקדוק הלשון, אך באפשר הוא מרמז כי ראינו בעינינו שמי אשר עיני שכל לו יוכל להתבונן בנדבה הניתנת מיד האדם לצדקה איזה כוונה היה להנותן בזה, וכו' וז"ש וכל חכם לב בכס, ר"ל אותן חכמי לב אשר הם חכמים להתבונן בכס ופנימיותיכם, אותן יבואו ויעשו וכו', כי בראותם אותו נדבה שיש בה איזה כח פועל מגונה, לא ירצוהו לדי לא יתנו לו חלק בקדושה. וכו' וז"ש וכל חכם לב בכס, אותם שהם חכמים להתבונן בלבבות שלכם שיכירו בנדבות לב הפועל בנדבה, המה יבואו ויעשו את כל אשר צוה י"י, ר"ל כל הכלים לפי זכיות כל איש בנדבתו.

עוד ביאור רבי צדוק הכהן שמוקיים חכמתו בליבו:

ר' צדוק הכהן מלובלין - דברי סופרים אות טו עיקר החכמה והידיעה כאשר נבלעת בלב, וכמו שאמרו בדואג (סנהדרין ק"ו ב) דתורתנו מהשפה ולחוץ ולא בלב, ורחמנא ליבא בעי שיהיה נבלע בלב והלב נמשך אחר הידיעה והחכמה שבו, וזהו נקרא חכם לב שנאמר (שמות ל"א ו') ובכל חכם לב נתתי חכמה דלמדו מזה בהרואה (ברכות נ"ה א) דלא יהיב חכמתא אלא לחכימין:

ביאור העמק דבר שהכונה ליראת שמים:

העמק דבר פרשת כי תשא (ו) ובלב כל חכם לב נתתי חכמה. אבל עדיין קשה לשון כל חכם לב, והרי כח השכל אינו בלב אלא משכנו במוח, אלא חכם לב יש עוד שני משמעות, חדא חכמת יראת ה' שהיא ראשית חכמה ומשכנה בלב ועי' כ"ח ג'.

הקדמה לתפיסת העולם:

עוד נראה לבאר הנה נקדים ונאמר כאשר נשאל כל אדם מיהו חכם ישיב מי שיש לו אייקיו גבוה וכישרונות טובים יכול להיות חכם, כי עיקר החכמה באה לידי ביטוי בידיעותיו הרחבות והמקיפות שהשיג, ואף ככל שחכמתו גדולה הוא במצב שמלמד אחרים ואינו לומד מאחרים וק"י מקטנים ממנו שאין לו מה ללמוד מהן, ולכן משכן חכמתו הוא במוח ולא בלב, אולם תורתנו הקדושה מלמדת אותנו אחרת שיש שילוב של הלב לתואר של חכם לב כי יסוד החכמה של התורה הקדושה מתחילה בלב ולא בשכל, ומשמעות הדבר נוגע לשני נושאים, הראשון. אין חכם בלי לב טוב כי דרך ארץ קדמה לתורה ובלי מידות טובות לעולם לא יכול להיות גדול בתורה, אולי יהיה לו ידיעות כמחשב, אבל אינה תורה הקדושה אשר מאצילה ומעדנת את האדם ומיישרת את דרכו והנהגתו עם הבריות, והשני. היות וכל מקור התשוקות הוא הלב ושורש השגת החכמה הוא רק על ידי שיש לו את התשוקה ללמוד תורה, ומי שמפנה ליבו מיתר התשוקות להשתוקק לתורה הרי הוא חכם לב.

ביאור ראשון דרך ארץ קדמה לתורה:

ובזה נבא לביאור לשונות המקרא, דבר ראשון. אין תורה בלי מידות ולכן כל חכם חייב להיות חכם לב שהמשמעות של הדבר שיש לו לב טוב ואז זוכה להיות חכם, כי הלב מקור כל המידות ומי שאין לו מידות טובות אינו זוכה לתורה אלא אולי לידיעות ויתכן אף מוטעות כי אין תורה בלי דרך ארץ ואדרבא דרך ארץ קדמה לתורה, מפני שרק כאשר יש לאדם דרך ארץ הופך להיות כלי קיבול לחכמת התורה וזוכה לסייעתא דשמיא, ובלעדי זה אינו זוכה כי כבר אמר שלמה המלך במשלי פרק ב (ו) פייקוק יתן חכמה מפיו יתן חכמה ומתבונה: וכאשר יש לאדם מידות רעות הרי אינו רצוי להשי"ת וכיצד יקבל הארת חכמת התורה, ופעם שאלו את מרן הרב ש"ך זצ"ל על איזה גדול בתורה שאין לו מידות טובות והשיב כי לעולם לא יכול להיות גדול בתורה והוא עם מידות רעות ולכל היותר יהיה מחשב של ידיעות אך לא תורה ודבר זה בדוק ומנוסה.

ביאור שני חכם לב שכל תאוותו לחכמה:

דבר שני. נראה לענ"ד שהתורה מלמדת אותנו שבכדי לזכות לחכמה צריך שישתוקק לחכמה, והדבר תלוי בליבו של האדם שהוא מקור כל התשוקות התאוות והרצונות, ובטבעו הרי נמשך להנאות עולם הזה, אולם החכם מפנה ליבו

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*ירישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

לאהבת התורה וכל תשוקתו סביב התורה והוא נקרא בשם חכם לב, ועי"ז זוכה שהשי"ת ממלא אותו בחכמה, וזהו כוונת הפסוק כל אשר נשאו לבו דהיינו שנושא את ליבו לרוחניות. ומצאתי שכן כתב הגאון ר' חיים שמואלביץ זצ"ל. וכן התומכים בתורה נקראים חכמי לב שמראין את אהבת התורה וזוכים לע"ל לתורה. וכן מצאתי שכתב ר' צדוק הכהן מלובלין - מחשבות חרוץ אות כ וכל החכמה שמצד האדם שהוא חכמה תתאה אינו אלא החשק לקנות חכמה וה' יתברך יהיב חכמתא לחכימין מי שיש בו התחלת החכמה והוא החשק. וזהו גודל חכמת שלמה המלך ע"ה כפי גודל החשק שלו כי מצד החשק היה בתכלית השלימות האפשרי למין האנושי ועל כן נאמר (מלכים - א ט', א') ואת כל חשק שלמה אשר חפץ וגוי'. שזה עיקר ענין שלמה המלך ע"ה החשק והמבוקש שזה נשאר קיים לעד וכמו שנתבאר לעיל [וכל החכמה שלו קיימת לעד בשלושה ספרים שחיבר] וזהו התחלת החכמה שבלב וכמו שאמרו בברכות (נ"ה א) מקרא דבלב כל חכם לב נתתי חכמה (שמות ל"א, ו'). ועיקר החכמה במוח, אבל בלב הוא החשק. וחכמה תתאה עיקרה מצד החשק שבלב והיינו לב שיש בו יראת שמים שזהו עיקר הלב הישראלי. אבל כשאין בו יראת שמים על זה נאמר (משלי י"ז, ט"ז) למה זה מחיר ביד כסיל לקנות חכמה ולב אין:

בקשת שלמה חכמה:

ויסוד הדבר נלמד כאשר מבואר אצל שלמה המלך שזכה לחכמה בזכות זה שביקש רק חכמה ולא בקשות אחרות כמבואר בספר מלכים א פרק ג פסוק ד ואילך. וילך המלך גבענה לזבח שם כי היא הבמה הגדולה אלף עלות יעלה שלמה על המזבח ההוא: (ה) בגבעון נראה יקנך אל שלמה בחלום הלילה ויאמר אלהים שאל מה אתן לך: (ו) ויאמר שלמה אתה עשית עם עבדך דוד אבי חסד גדול כאשר הלך לפניך באמת ובצדקה ובישרת ללב עמך ותשמר לו את החסד הגדול הזה ותתן לו בן יושב על כסאו כיום הזה: (ז) ועתה יקנך אלהי אתה המלכת את עבדך ותחת דוד אבי ואנכי נער קטן לא אדע צאת ובא: (ח) ועבדך בתוך עמך אשר בחרת עם רב אשר לא ימנה ולא יספר מרב: (ט) ונתת לעבדך לב שמע לשפט את עמך להבין בין טוב לרע כי מי יוכל לשפט את עמך הכבד הזה: (י) וייטב הדבר בעיני אדני כי שאל שלמה את הדבר הזה: (יא) ויאמר אלהים אליו יען אשר שאלת את הדבר הזה, ולא שאלת לך ימים רבים, ולא שאלת לך עשר, ולא שאלת נפש איבך, ושאלת לך הבין לשמע משפט: (יב) הנה עשיתי כדברך הנה נתתי לך לב חכם ונבון אשר כמוד לא היה לפניך ואחרך לא יקום כמוד: (יג) וגם אשר לא שאלת נתתי לך גם עשר גם כבוד אשר לא היה כמוד איש במלכים כל ימך: (יד) ואם תלך בדרכי לשמר חקי ומצותי כאשר הלך דויד אביך והארקתי את ימך:

הגדרת הרמב"ם לאהבת תורה:

וכן מתבאר ברמב"ם הלכות רוצה ושמירת הנפש פרק ז הלכה א שתלמיד חכם שאוהב חכמה עד כדי כך שאין לו חיים בלי תורה, וז"ל תלמיד שגלה לערי מקלט מגלין רבו עמו, שנאמר [דברים י"ט ה', דברים ד' מ"ב] וחי, עשה לו כדי שיחיה, וחי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה חשובין, וכן הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו עכ"ל. הרמב"ם הדגיש "מבקשיה" שהן המשתוקקים לתורה.

מעשה שהיה כיצד חיפש חתן לביתו:

ומסופר על הגאון רב אייזיל חריף זצ"ל שחיפש חתן לביתו והלך לישיבה ואמר מי שיוכל לתרץ את קושייתו הוא יהיה לחתנו, ואכן שאל שאלה קשה כך שאף אחד לא הצליח לתרץ, ולכן הלך לדרכו שאינו מוצא חתן מתאים, אולם בעודו נוסע לדרכו והנה רץ לקראתו אחד התלמידים עד שהשיגו, שאלו רב אייזיל האם יש לו תירוץ והשיב כי אמנם אין לו תירוץ ואינו ראוי לקבל השידוך, אך לפחות שלא יפסיד גם התירוץ על השאלה העצומה, אמר לו רב אייזיל שהוא יאמר לו התירוץ וגם יזכה להיות חתנו, כי תלמיד שכל כך משתוקק להבנת התורה עדיו לגדולות.

מעשה עם בן הגביר שמסר נפשו ללמוד תורה והיה לגאון:

מסופר על רבי שמואל בר חופני שהיה בתחילת תקופת הגאונים מבבל והיה הרופא של המלך ובגלל שהיו מצויות הרבה מחלות מדבקות ביקש ממנו המלך שילך כל בוקר לשוק העבדים ואם ימצא עבד חולה ישלחהו למוכרו מחוץ לעיר, ולרבי שמואל הייתה בשכונתו ישיבה גבוהה ובקרבתו גר גביר חשוב, יום אחד פרצה מריבה בין הגביר לרבי שמואל ומחמת מריבה זו עקר הגביר את דירתו מחוץ לעיר, לאותו גביר היה בן יחיד חכם מאוד כל המלמדים לא יכלו לעמוד מול שאלותיו הגדולות בים התלמוד וההלכה לכן בנו התעצב מאוד בליבו, יום אחד הבחין אביו כי בנו עצוב אמר לו אביו בני מדוע פניך נפולים, ענה הבן אבא יש לי בקשה ממך אך יודע אני שזו בקשה קשה מאוד, אמר אביו תבקש מה שאתה רוצה הלא אתה בני יחיד ולא אחסיר ממך בעזרת השם מאומה, אמר בנו אני רוצה ללמוד בישיבתו של רבי שמואל בר חופני שם אוכל להתחכם הרבה, אמנם אני יודע שפרץ סכסוך ביניכם ולא יסכים הרב לקבלני לישיבתו אך אני מבקש ממך שתתן לי סכום הגון ואני כבר אדאג איך להיכנס לישיבתו, אמר אביו באמת זו בקשה קשה כי אני במריבה עמו וגם הישיבה רחוקה מכאן אך בכל זאת אשלח אותך כפי בקשתך, הכין לו אביו מזוודה מלאה בגדים ומזון וסכום הגון נתן בידו ושלחו לבבל, בנו של אותו גביר ידע שרבי שמואל הוא הרופא של המלך וכל יום הולך הוא לשוק העבדים לבדוק את בריאותם ומכיר אותם כי הוא בן אותו גביר, לכן נהג בחכמה נתן סכום הגון לאחד המכירים של רבי שמואל ואמר לו למחר כשיבוא רבי שמואל לשוק העבדים תאמר לו שיש לך עבד מיוחד עבורו בזול ואני אצבע את עורי לצבע חום שאראה ככוש בכדי שלא יכיר אותי, ואכן כך היה למחרת כשבא רבי שמואל לשוק העבדים ראה את שכנו שאלו מה לך ולשוק העבדים, אמר יש לי עבד בעל מידות מיוחדות ובזיל הזול לכן חשבתי להציע לך אותו שיהיה כמשמש שלך, אמר רבי שמואל אם אתה מכירו מוכן אני לקחת אותו לעבד, ייחד לו רבי שמואל חדר מצד שני של ביתו ונעשה משמש שלו, כשהרב היה הולך לבית מדרשו ללמד בישיבה היה מוליך אחריו את ספריו וכו' ואותו בן הגביר היה בנתיים שומע את שיעוריו של רבי

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם העולמית
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

שמואל בר חופני אך כלפי חוץ התנהג ככּוּשִׁי גוי, בהיות וראה רבי שמואל שאותו עבד נעים הליכות ויודע הוא הלכות וכו' כינה אותו בשם טבי כמו שקרא רבן גמליאל לעבדו בשם טבי ונתגאה בו כי הוא יודע הלכה, יום אחד נתקשה ראש הישיבה רבי שמואל בר חופני באיזו סוגיה בעת שיעורו הקבוע לבני ישיבתו ולא ידעו כיצד ליישבה, אמר הרב בנתיים נצא ונחשוב על שאלה זו בגמר ההפסקה פנה טבי העבד אל הרב ופתק בידו זקן אחד נתן לי את הפתק למסור לכבודו, פתח הרב את המכתב וראה איזו גאונות עצומה ישוב נפלא על הבעיה שהייתה בבית המדרש, ניגש הרב אל טבי ושאלו אמור לי מי הביא לך מכתב זה תיאר לו טבי איש זקן כולו הדרת פנים שנתן לו מכתב זה ומיד נעלם ממנו, אמר לו הרב דע לך טבי עבדי שזכית לראות פני אליהו הנביא, נכנס הרב לשיעור וסיפר לתלמידיו שזכו לישוב מאליהו הנביא, כעבור זמן הדבר נשנה שוב ושוב הביא טבי עבדו של רבי שמואל מכתב מאותו זקן שפגשו במקרה, אמר הרב מעניין מדוע אליהו הנביא לא מוסר בידי ישירות את התשובות הללו, יום אחד ראתה בתו של הרב את טבי כשהוא יוצא מבית הסופר של העיר השתוממה מה לטבי הגוי ולסופר הזה, ניגשה אל הסופר ושאלה אותו מה עשה אצלך טבי העבד של הרב, ענה הוא ביקש ממני שאתקן לו את הרצועה של התפילין, הלכה הבת לאביה ושאלה אותו האם עבד גוי חייב בתפילין, אמר לה אם הוא תלמיד חכם מותר לו בהנחת תפילין כמו טבי עבדו של רבן גמליאל, סיפרה לו מה שראתה, כשמע אביה את דבריה אמר באמת לאחרונה ראיתי כמה דברים מוזרים בכל פעם שהייתה קושיה בביהמ"ד הביא לי מכתב מזקן אחד ובו תשובה לכל השאלות ומעניין שהזקן הזה לא נותן לי ישירות את תשובותיו הגאונות מסתבר שיש דברים בגו, הלך הרב ובדק בחדר הפרטי של טבי עבדו וראה שבארון יש לו כל מיני ספרי קודש וכל התשובות שהביא מאדם הזקן במכתב כתובות הן בכתב ידו על צד הגמרא, הבין הרב כי אדם גדול הוא עבדו ניגש אליו ואמר לו אני גוזר עליך שתאמר לי האמת מי כתב לי כל התשובות שנסתפקנו בבית המדרש עד עתה, כשמוע טבי את דברי רבי שמואל ביקש ממנו שיתן לו חצי שעה זמן ורק אז יענה לו תשובה על שאלתו, הסכים רבי שמואל וטבי הלך לבית המרחץ שיפשוף את הצבע החום מעליו וחזר עורר לצבע לבן כבתחילת ובה לפני רבי שמואל אך רבו לא הכירו, שאלו מי אתה אמר לו אני טבי עבדך ולאמיתו של דבר אני בנו של אותו גביר שהסתכסך איתך ומכיוון שחששתי אולי לא תקבל אותי לשיבה לכן צבעתי את עורי לצבע חום כדי שתקנה אותי לעבד העיקר שאלמד ממך תורה ואכן אני יהודי ולא גוי, תוך כדי כך הבין הרב שכל התשובות הגאונות הללו הם לא מאליהו הנביא אלא תשובותיו של טבי שנדמה לו כעבד, כשמוע רבי שמואל בר חופני את דבריו כתב מכתב ואמר לו מכתב זה הרי הוא לאביך שאין לי שום קפידה עליו תן לו את המכתב ותאמר לו כי אני מבקש אותך לחתן עבור בתי, וכך היה.

מעשה עם הגר"ח שמולוביץ:

סיפר פעם הגר"ח לתלמידיו שבימי בחרותו עת למד ולימד בישיבת גרודנא נסע להנפש לכמה ימים בישיבת נובהרדוק אצל דודו הגי"ר אברהם יפהן זצ"ל באחד מימי שהותו שם ניגש אל דודו וביקשו שיראה לו מי הבחור המובחר ביותר בישיבה הצביע ראש הישיבה על בחור מסוים וא"ל **זה העמקן הגדול** ביותר בישיבה אח"כ הראה לו בחור אחד וא"ל שהוא **המתמיד של הישיבה** וכך חזר וציין עוד כמה בחורים כל אחד והצטיינותו המיוחדת **זה ביראת שמים זה בבקאות** וכן הלאה חזר ר' חיים ושאלו סוף סוף מי הבחור המובחר ביותר בישיבה, לקחו ר' אברהם אל אחת מפינות היכל הישיבה בהצביעו על בחור מסוים וא"ל זה בחור המובחר ביותר בישיבה, תמה ר' חיים ושאל הרי כאשר מניית שבחם של כל בעלי המעלות הנבחרות לא הזכרת שמו של בחור זה כלל, נכון ענה ר' אברהם שונה מעלת בחור זה משאר המעלות שצינתי בחור זה הוא ה"מבקש" של הישיבה וכל תשוקתו רק לתורה ועבודה אותו מבקש שעליו הצביע ר' אברהם יפהן זצ"ל שקד ימים ולילות ועמל בתורה במשך שנים היה מבקש ה' עד שזכה להתעטר בכתר התורה הוא מאור דורנו מרן הגאון הגרי"י קניבסקי הסטייפלר זצ"ל.

מוסר השכל:

עלה בידנו ללמוד שחכמת התורה הקדושה אינה ככל החוכמות אלא בכדי לזכות לחכמת וקדושת התורה וסגולתיה הדבר תלוי בשני דברים ראשית בתיקון מידות האדם ולב טוב כולל כל המידות הן הגאווה והן הכעס והן המאור פנים והן ההתחשבות בבין אדם לחברו והן העין הרעה או טובה וכדומא הכל תלוי בלב של האדם וככל שהאדם יזכך את עצמו במידות טובות בבין אדם לחברו כך יזכה יותר לחכמת התורה, אך לצערנו ישנם רבים מלומדי התורה שנכשלים בכך שאמנם מדקדקים בבין אדם למקום לחפש כל חומרא וכל הידור שרק אפשר, אולם בבין אדם לחברו רומסים ופוגעים ומשפילים ומזיקים והן ממש מחללי שם שמים ואין ספק שכאלה אינם זוכים לקנות חכמת התורה וקדושתה אולי רק ידיעות מעין מחשבון קטן ואולי כהגדרת הספרים חמור נושא ספרים, דבר שני. רק אדם אשר משתוקק לתורה אשר מפנה חשקו לעסק התורה ורואה בתורה את משאת חייו זוכה לסייעתא דשמיא שהקב"ה נותן לו חכמה כשלמה המלך, וכן כל העוזרים ומחזיקי התורה אשר מוכנים לתת כספם האהוב שעמלו עליו למען לומדי התורה מראים בזה את תשוקתם לתורה ויזכו לעתיד לבא ללמוד כל התורה מפי השכינה, יעזור השם ונזכה כולנו לתקן את מידותנו ולהרבות באהבת הבריות ולהיות זהירים בכבוד חברנו ואף גם זאת שכל תשוקתנו תהיה בהשגת חכמת התורה ולהיות ממחזיקי התורה ולומדיה ועי"ז נזכה לראות נחת מכל יוצאי חלצינו אמן ואמן.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך

ופורים שמח

בידידות ואהבה

מרדכי מלכא